

Geef deze gezichten een naam (73)

Marco Kleijer

Uitgelicht

In dit deel van “Geef deze gezichten een naam” willen we Willem van den Hazel uitlichten.

Willem werd op 14 februari 1894 geboren in Bijsteren onder Putten uit het huwelijk van Bessel van den Hazel en Aalbertje Jacobsen.

Van Willem hebben we 1 pasfoto waarbij hij door 3 personen werd herkend.

Willem trouwde op 7 mei 1926 in Putten met Gerritje Doppenberg. Zij was een dochter van Arend Doppenberg en Evertje Verhoef.

Davelaarsgoed

Willem werd geboren op de boerderij Davelaarsgoed in Bijsteren. Deze boerderijwoning bestaat nog en ligt aan de tegenwoordige Huybertsenweg 122.

In 1897 haalde een voorval op deze boerderij de landelijke kranten. In begin september van dat jaar werden militaire oefeningen “manoeuvres” gehouden op de Veluwe.

Destijds was het gebruikelijk dat manschappen werden ingekwartierd onder de bevolking. In de stal van Bessel, de vader van Willem, werden paarden van het 3e regiment huzaren cavalerie uit 's-Gravenhage gestald.

In de nacht stootte één van de paarden met zijn staart een petroleumlamp om waardoor brand ontstond. Door snel handelen van

de stalwacht en Bessel werd de brand snel geblust. Desondanks raakten 4 paarden zwaargewond en werden overbracht naar een “ziekenstal” in Amersfoort.

Manoeuvres

Ieder jaar werden er grootscheepse militaire oefeningen gehouden in Gelderland. Men had veel ruimte nodig om oorlogssituaties te oefenen en men vond die ruimte op de heidevelden van de Veluwe. De oefeningen werden eind augustus, begin september gehouden.

Medio 1897 werden de manoeuvres voor dat jaar als volgt in de krant aangekondigd:

“Onder leiding van den generaal-majoor W.J.H. Römer zullen van 1 tot 10 September door de veld-escadrons van het 1^e en 3^e regiment huzaren-cavalerie manoeuvres worden gehouden in de gemeenten

Barneveld, Harderwijk, Nijkerk, Putten, Ermelo, Doornspijk, Elburg, Oldebroek, Epe, Apeldoorn en Voorst.

De veld-escadrons van het 3^e reg. huzaren houden te voren van 19 Augustus tot 1 September oefeningen in de 5 eerstgenoemde gemeenten."

Hoe die vooroefeningen verliepen (waarbij dus enkele paarden in de stal van Bessel van de Hazel gewond raakten) kunnen we in het volgende verslag lezen:

"Hoewel de eigenlijke manoeuvres eerst 1 Sept. aanvangen zijn de vooroefeningen voor het 3^e reg. reeds sinds verleden week Donderdag aan den gang.

Met zorg bezag men de donkere lucht toen de verschillende escadrons Donderdag j.l. Den Haag verlieten. Zij, die het voorrecht hadden in den vroegen morgen te gaan, genoten reeds ten volle van het hemelwater dat met stroomen nederviel. Gelukkig evenwel herstelde het weer zich spoedig en toen Putten bereikt was scheen de vriendelijke zon helder aan den hemel.

De escadrons werden verdeeld voor Putten en Ermelo. Het 1^e, 2^e en 4^e ligt in Putten en omstreken, het 3^e en 5^e te Ermelo-Veldwijk.

We blijven hier tot 3 Sept., dus natuurlijk was ieder benieuwd naar zijn huisvesting gedurende die dagen. Gelukkig is de bevolking hier over het algemeen nog al ingenomen met de soldaten en klachten over de kwartieren behoorden dan ook tot de zeldzaamheden. Men ziet des avonds overal groepjes van soldaten voor de huizen zitten, de een met een aartsvaderlijke Gouenaar [Goudse pijp] in den mond, de ander met een lekkere sigaar, die hij van een of ander kreeg en de verhalen die dan gedaan worden, al zijn ze misschien af en toe wat overdreven, brengen de huisgenooten van den boer in een prettige stemming. Wat kijken die jongens met arendsblissen naar de paarden en in gedachten zitten ze er ook al op en als ze er in loten [ingeloot in militaire dienst], zooals ze dat hier noemen, gaan ze zeker ook naar het paardenvolk [cavalerie].

De streek hier is werkelijk schoon. Putten met het groote Putterbosch, Ermelo met zijn vriendelijke omgeving zijn een bezoek overwaard. Ook

voor het doel der vooroefeningen is dit een zeer geschikte streek. Het is ten minste lang niet eenvoudig om den juisten weg te vinden, wanneer men midden in het bosch zit en kader en manschappen krijgen zodoende een goede les in het lezen op de kaart en in kennis van het terrein.

De oefeningen bepalen zich tot heden in escadronsoefeningen die voornamelijk gehouden worden aan beide zijden van den weg, loopende van Harderwijk over Ermelo, Putten naar Voorhuizen. Na eenige dagen van escadronsoefeningen volgen oefeningen van de gezamenlijke escadrons uit Putten en Ermelo en daarna op 30 en 31 Aug. regimentsoefeningen.

Hoewel het weder afwisselend is en af en toe een buitje ons overvalt, mogen we tevreden zijn. De gezondheidstoestand is tot nog toe uitstekend en de doctoren hebben niet veel last van ons.”

Noodlot

In januari 1899 sloeg het noodlot toe in het ouderlijk huis van Willem. Er brak brand uit en de boerderij ging in vlammen op. In de Nieuwe Haarlemsche courant van 26 januari 1899 lezen we daarover:

“In de buurtschap, Rijsteren [sic] gemeente Putten brandde gisteren een boerderij af, Behalve het huisraad, kleederen, landbouwgereedschappen enz. verbrandde al het hooi, de rogge en de boekweit; het vee kon worden gered.

Niets was verzekerd. Vermoedelijk is de brand ontstaan door een nachtlampje.”

Buiten deze anonieme vermelding werd in andere kranten gesproken over de bewoner “B. v.d. H.”.

In de basisadministratie voor adressen en gebouwen (BAG) van het Kadaster vinden we het bouwjaar 1899 bij de Huybertsenweg 122 (herbouwd na de brand in datzelfde jaar?). Op basis van deze twee gegevens, gecombineerd met informatie uit het huizenbestand van Levien Luteijn, kan men concluderen dat het om een brand bij Bessel van de Hazel op de Davelaarsgoed moet gaan.

Razzia

Bij de razzia van 1 en 2 oktober 1944 werd Willem opgepakt, hij was toen 50 jaar oud. Evenals Jannes Bronkhorst, die we in het vorige deel van "Geef deze gezichten een naam" behandelden, werd Willem op 11 oktober 1944 vrijgelaten uit Kamp Amersfoort.

Overlijden

Willem overleed op 13 januari 1988 in Putten in de leeftijd van 93 jaar.

Samen met zijn vrouw ligt hij begraven op de Oude Algemene Begraafplaats aan de Engweg in Putten.

